

Paras hetki päivässä

Häirintä Tua Halen ja Paula Sjöblom

Paula Sjöblom [00:00:13]: Tänään jutellaan tärkeästä aiheesta, häirintä. Minun nimeni on Paula ja olen Aallon opintopsykologi. Juttukaverina minulla on Aallon opiskelija Tua täällä tänään. Kertoisitko Tua kuka sinä olet ja mitä opiskelet? Miten häirintäasiat ovat tulleet osaksi sinun työkenttääsi?

Tua Halen[00:00:34]: Joo. Tosiaan olen Tua Halén ja toisen vuoden opiskelija Aallon kauppakorkeakoulusta ja työskentelen myös Aallolla hyvinvointilähettiläänä, Oasis of Wellbeing -hankkeessa. Häirintäasiat ovat tulleet minun työkuvaani sillä tavalla, että olin aiemmin Suomen Lukiolaisten Liiton toiminnassa mukana, missä olin häirintäyhdyshenkilönä ja myöhemmin myös vastasin meidän häirintäyhdyshenkilötoiminnasta ja pääsin sitä myös sitten kehittämään. Sitten, kun aloitin Aallossa työt, niin itse keskityin aika paljon näihin häirintään liittyviin asioihin, kun koin, että oma kokemus ja osaaminen ehkä auttaisivat siinä. Halusin myös tehdä sellaista muutosta Aallon yhteisössä. Eli lähdin sitten tekemään yhteistyössä AYY:n kanssa näihin häirintään liittyviin asioihin ja niiden ehkäisemiseen liittyviä hommia.

Paula Sjöblom [00:01:26]: Voi varmaan sanoa, että sinulla on aika hyvä tuntuma aiheeseen?

Tua Halen[00:01:29]: Joo. Totta kai aina voi oppia lisää, mutta koen, että minulla on erityisesti nuorisjärjestöistä, ja nuorien kanssa toimimisesta, ja siihen liittyvästä häirinnästä aika hyvä käsitys itsellä.

Haastattelija 2 [00:01:42]: Paras hetki päivässä, Aalto-yliopiston psykologipodcast. Tänään Paula Sjöblom ja hänen vieraanaan Tua Halén.

Paula Sjöblom [00:01:52]: Kiinnostavaa toi, että jo ennen Aallossa opiskelua olet ollut näiden asioiden kanssa tekemisissä. Sen takia oletkin oikea ihminen keneltä voi kysyä, niin aloitetaan ihan siitä, että mikä kaikki on häirintää? Mitä sinä siihen sanoisit?

Tua Halen[00:02:10]: No tuo on ihan riippuen määritelmästä, että miten eri ihmiset määrittelevät sen. Mutta ehkä hyvä sellainen nyrkkisääntö on se, että häirintää on kaikki, mikä tuntuu toisesta ihmisestä epämiellyttävältä, tai ahdistavalta, tai jollain tavalla niin, että ei haluaisi kohdata sellaista käytöstä tai puhetta tai muuta. Kaikki sellainen on häirintää. Sitten totta kai häirintää voidaan myös lajitella erilaisiin tyyppeihin, että on aika sellainen yleinen, mikä ihmisille tulee mieleen, on seksuaalinen häirintä, totta kai. Mutta sitten on esimerkiksi juuri vähemmistöihin kohdistuvaa häirintää tai nettihäirintää tai muuta tällaista, että sillä on myös todella monta alalajia. Ehkä juuri se nyrkkisääntö on se, että kaikki, mikä tuntuu siitä toisesta ihmisestä epämukavalta, on häirintää.

Paula Sjöblom [00:02:54]: Häirintä on subjektiivinen kokemus ja hyvin henkilökohtainen kokemus. Tuo on minun mielestäni jotenkin tärkeä muistaa, että mikä tuntuu toisesta ikävältä, niin silloin se kokemus on totta ja se on aito kokemus häirinnästä.

Tua Halen[00:03:08]: Jep, nimenomaan. Ehkä usein ihmisillä on se käsitys, että jos he ei itse ajattele, että se on häirintää, niin silloin se ei myöskään voi olla toisen ihmisen mielestä häirintää. Se on niin ihmisestä kiinni, mikä kaikki tuntuu sitten epämukavalta, tai mikä koetaan häirinnäksi, niin se on aina todella tärkeää muistaa, kun puhutaan häirinnästä.

Paula Sjöblom [00:03:25]: Toi on todella tärkeä pointti, koska joskus ehkä voi olla, että tulee vähän vähättelyä jostain suunnasta, jos joku on sanonut jotain ikävää tai sellaista, minkä joku on kokenut häirinnäksi, niin joku voi siihen kuitata, että mitä sinä nyt tuollaisesta, miksi otat tuon niin vakavasti. Se on toisaalta aika ikävästi sanottu vielä sen jälkeen, jos on jotain ikävää ensin.

Tua Halen[00:03:45]: On todellakin, varsinkin, kun se voi olla jo vaikea tuoda se asia alun perinkin esiin, niin jos siinä vielä kohtaa sellaista vähättelyä niistä omista kokemuksista, niin se vaan lisää sitä, että ei sitten jatkossa todennäköisesti tule tuomaan niitä asioita enää esiin, tai ei tule huomioimaan niitä, vaan jättää ne vaan itselleen. Se vaan pahentaa sitä ongelmaa.

Paula Sjöblom [00:04:05]: Kyllä. Ajattelee, että pahentaa ongelmaa myös muille, jotka saattavat kokea samaa.

Tua Halen[00:04:10]: Nimenomaan.

Paula Sjöblom [00:04:11]: Eli vähättely ei ole hyvä juttu tässä yhteydessä, eikä monessa muussakaan.

Tua Halen[00:04:15]: Jep.

Paula Sjöblom [00:04:18]: Jos miettii vielä laajemmin, en tiedä onko sinulla tähän oikeata vastausta, mutta aika paljon tästä häirinnästä puhutaan ja silti sitä aina vaan on. Miksi häirintää ylipäänsä on?

Tua Halen[00:04:29]: No tuo on mielestäni todella vaikea kysymys, eikä varmasti ole mitään sellaista yksiselitteistä vastausta siihen, miksi häirintää on. Ehkä itse ajattelisin, että se liittyy paljon siihen, että ihmisillä on erilaiset omat henkilökohtaiset rajat ja ajatukset siitä, mikä kaikki on häirintää, niin silloin on vaikea itse tunnistaa ehkä sellaisia omia käytösmalleja, mitkä muut kokevat häiritseviksi. Sillä tavalla ehkä puuttuu se itsereflektio siitä, mikä kaikki omassa käytöksessä voi olla häiritsevää muille.

Paula Sjöblom [00:04:57]: Joo. Tuossa on minusta aika hyvää näkökulmaa siihen, että juuri se sellainen miten eri tavalla ihmiset kokevat ja suhtautuvat eri asioihin, sitä kokemuksellisuutta. Mutta todella laaja ilmiö.

Tua Halen[00:05:11]: Joo, on todella.

Paula Sjöblom [00:05:13]: Ja mielestäni on todella hyvä, että enemmän ja enemmän jotenkin siitä koko aika puhutaan.

Tua Halen[00:05:18]: Jep.

Paula Sjöblom [00:05:19]: No sinä olet ollut nuorten kanssa paljon tekemisissä häirintäasioihin liittyen. Mikä sinulla on jotenkin omaa taustaasi vasten ajatus, että mitä pitäisi tehdä tällaiselle ilmiölle, kun häirintä?

Tua Halen[00:05:35]: No itse koen, että se on ehkä sellainen yhteiskunnallinen muutos, mitä loppujen lopuksi tarvitaan, että koko toi ongelma voisi kadota. Totta kai on sitten pienempiä askeleita, mitä yksittäiset henkilöt tai järjestöt tai organisaatiot voivat tehdä, mutta tavallaan se vaatii myös sellaisen kulttuurillisen muutoksen, että aidosti suhtaudutaan aina

häirintään myös vakavasti. Koska edelleen, kuten aiemminkin sanoit, niin siihen suhtaudutaan todella vähättelevästi välillä. Uskon, että varsinkin, jos isot organisaatiot lähtevät ottamaan askeleita häirinnän ehkäisyn parantamiseksi, niin sillä voitaisiin päästä jo aika pitkälle.

Paula Sjöblom [00:06:14]: Mitä ajattelet sellaisista, kun jossain kaupoissa tai julkisissa tiloissa on nykyään sellaisia kiusaamisvapaita vyöhykkeitä, ovatko ne sellaisia hyviä kannanottoja esimerkiksi häirintään?

Tua Halen[00:06:27]: No minun mielestäni ne ovat hyvä sellainen, että tavallaan luodaan näkyvyyttä ja tuodaan sitä asiaa esiin, eikä pidetä sitä tabuna, että esimerkiksi häirintää tai kiusaamista tapahtuu. Mutta totta kai sen lisäksi, että julistaudutaan vaikka kiusaamisvapaaksi alueeksi, niin pitää näkyä myös niitä konkreettisia toimia, millä ehkäistään sitä kiusaamista tai häirintää ylipäätään.

Paula Sjöblom [00:06:47]: Kyllä. Konkreettisia toimia myös tarvitaan. Mitä ne voisivat olla?

Tua Halen[00:06:53]: No, jos miettii vaikka Aallon järjestöjä tai Aallossa toimivia opiskelijajärjestöjä, niin ehkä siellä on tärkeää, että luodaan sellaista ilmapiiriä ylipäätään sen järjestön sisälle, että ihmisillä on turvallinen olo tuoda asioita eteenpäin. On esimerkiksi häirintäyhdyshenkilöt, joiden roolia tuodaan esiin, kerrotaan miten heihin saa yhteyden, ollaan siten, että mieluummin kerro meille joku asia, jos sinua edes mietityttää onko se häirintää. Että luodaan semmoista, että mikään asia ei ole liian pieni kertoa eteenpäin. Tavallaan minusta tuntuu, että häirintäyhdyshenkilötoiminta on ylipäätään sellainen, millä Aallolla pystytään jo paljon parantamaan asioita, että kunhan siitä tehdään läpinäkyvää ja helposti saavutettavaa.

Paula Sjöblom [00:07:35]: Kyllä. Tiedetään, kehen ollaan yhteydessä. Ja myös se, että tietää, että ei ole niin pientä asiaa, ettetkö voisi viedä sitä asiaa eteenpäin, jos koet jonkun asian häirintänä.

Tua Halen[00:07:47]: Nimenomaan. Ja juuri siten, että ihmisillä olisi myös käsitys siitä, että mitä tapahtuu, jos puhuu häirintäyhdyshenkilölle, miten se asia käsitellään, koska monille tulee juuri siitä sellainen, että ei halua aiheuttaa ongelmia tai joutua johonkin pitkään prosessiin. Eli tavallaan tarjotaan monenlaisia vaihtoehtoja raportoida, vaikka anonymisti, jos henkilö haluaa niin tehdä tai muuta, niin se on myös tosi tärkeää.

Paula Sjöblom [00:08:10]: No voisitko vähän kertoa vielä tarkemmin siitä, että mitä tapahtuu? Jos minä vaikka nyt olisin kokenut häirintää täällä Aallon sisällä ja ottaisin yhteyttä esimerkiksi AYY:n häirintäyhdyshenkilöön, eikö näin, että AYY:ssa sellainen myös on, niin miten minä sen teen ja millainen prosessi siitä seuraa?

Tua Halen[00:08:28]: Joo, no AYY:n häirintäyhdyshenkilöihin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi sähköpostilla tai sitten vaikka Telegramissa. Heitä on kaksi töissä AYY:llä. Sitten, kun heihin ottaa yhteyttä, niin he lähtevät tietysti tapauskohtaisesti miettimään, että mitkä ovat ne parhaat toimintatavat. Yleensä sitten kuulevat tietysti sitä, joka on raportoinut tämän tapauksen, mutta jos siinä on myös toinen osapuoli mukana, niin sitten sitä toista osapuolta. Jos kyseessä on rikosasia, niin silloin tietysti tukevat esimerkiksi siinä, että viedään se asia poliisille ja tehdään rikosilmoitus. Mutta sitten, jos se on enemmän tällainen, vaikka opiskelijoiden välinen konfliktitilanne, niin he toimivat siinä sitten tavallaan sellaisen sovittelijan roolissa puolueettomana tahona, joka pystyy sitten auttamaan ihmisiä pääsemään jonkinlaiseen ratkaisuun siinä tilanteessa.

Paula Sjöblom [00:09:15]: Sitten, kun minä laitan sen asian liikkeelle, niin onko minulla enää siinä vaiheessa mitään mahdollisuuksia jotenkin vetäytyä siitä? Tai onko minulla mahdollisuutta, jos olen tehnyt sen ilmoituksen, niin onko minulla mahdollisuutta vaikka sen jälkeen sanoa, että nyt haluan, että tämä prosessi keskeytetään, vai lähtekö pyörä pyörimään?

Tua Halen[00:09:31]: Joo, ei siis mitään asioita lähdetä käsittelemään, jos sitten tulee sellainen olo, että ei itse vaikka haluakaan käsitellä niitä, tai kokee, että ne ovat niin epämukavia, että ei halua vaikka olla jossain keskusteluissa tiettyjen ihmisten kanssa, niin ei tietenkään pakoteta ketään siihen.

Paula Sjöblom [00:09:45]: Tuo on minun mielestäni mukava kuulla jotenkin, että se on itsellä myös vaikuttamisen mahdollisuus siinä. Kuitenkin rohkeutta vaaditaan siihen, että tekee sellaisen ilmoituksen ja siinäkin ehkä ajattelen, että voisi olla kiva, jos joku kaveri vaikka tukee tai jotain. Tärkeää, että niitä tehdään.

Tua Halen[00:10:03]: Joo, ja esimerkiksi mitä olen kuullut vaikka kauppiksen puolelta, niin jos on vaikka näitä häirintätilanteita ja niistä sitten puhutaan sen häirintää tehneen henkilön kanssa, niin jos tämä henkilö haluaisi vaikka tavata uhrin, niin ei välttämättä, että se on aina uhrin päätettävissä, että haluaako hän päätyä sellaiseen tilanteeseen, missä näitä keskusteluja käydään näiden kahden henkilön välillä. Aina voi itse valita missä tilanteissa haluaa niitä keskusteluja, tai kenen kanssa niitä keskusteluja haluaa siitä asiasta käydä, ettei tule sellainen turvaton olo.

Paula Sjöblom [00:10:34]: No toi kuulostaa kyllä hyvältä lähtökohdalta. Vähän jo puhuitkin killoista ja järjestötasosta, että sekin tuntuu jotenkin turvalliselta ja hyvältä ajatukselta, että sitä ei jätetä mitenkään yksilön vastuulle, vaan se, että täällä on tietyt prosessit miten edetään. Ja se, että se ei ole yksilön asia, vaan se on meidän kaikkien asia.

Tua Halen[00:10:56]: Joo, todellakin. Ja juuri mitä olemme AYY:n häirintäyhdyshenkilö Fonin kanssa tehty yhteistyötä, niin olemme tehneet sellaisen häirintäyhdyshenkilöoppaan Aallon järjestöille. Aiemmin ehkä ei ole ollut sellaisia yhteisiä käytänteitä tai yhteistä ohjeistusta siitä, mitä käytännössä tarkoittaa se, että sinä olet häirintäyhdyshenkilö. Nyt olemme tehneet sellaisen oppaan, jota pilotoimme tuossa lokakuussa sellaisessa koulutuksessa, missä kanssa sitten koulutettiin näitä Aallon järjestöjen häirintäyhdyshenkilöitä, niin toivottavasti se tulee olemaan myös sellainen asia, mikä vakiintuu Aaltoon samalla tavalla, kuin nuo koulutukset esimerkiksi kerran puolessa vuodessa, koska silloin pystytään myös varmistamaan se, että häirintäyhdyshenkilötoiminnan laatu on samanlainen koko Aallossa.

Paula Sjöblom [00:11:42]: Joo, ihan varmasti koulutusta myös tuohon tarvitsee. Vaikka itse olen ollut Aallossa todella pitkään töissä, niin en kyllä tietäisi, mitä minä häirintäyhdyshenkilönä tekisin. Tärkeätä, että koulutetaan myös opiskelijoita.

Tua Halen[00:11:55]: Ja sehän on siis todella vaikea rooli, varsinkin kun olet opiskelija muiden joukossa, niin lähteä yhtäkkiä puuttumaan jopa todella vakaviin rikosasioihin. Voi joutua todella vaikeisiin tilanteisiin. Toki siinä tilanteessa ne aina pitää ohjata poliisille, mutta tavallaan sinä voit olla silloin se ihminen, jolle ihmiset tulevat kertomaan näistä asioista. Se voi olla todella raskasta, minkä takia juuri itse yritän aina painottaa sitä häirintäyhdyshenkilöille ja muutenkin ihmisille, jotka kohtaavat häirintää, että ei pidä jäädä yksin niiden asioiden kanssa, vaan aina käsitellä niitä joidenkin muiden henkilöiden kanssa. Oli se sitten ammatti-ihmiset tai sitten vaikka muut häirintäyhdyshenkilöt siinä järjestössä.

Paula Sjöblom [00:12:31]: Joo, tosi hyvä, että nostit tuon puheeksi, koska nuo ovat todella isoja asioita, ja ne voivat tulla todella lähelle sitten niitä ihmisiä, jotka auttavat.

Tua Halen[00:12:41]: Todellakin.

Paula Sjöblom [00:12:42]: Mistä sitten, jos ainejärjestön häirintäyhdyshenkilö kokee, että onpa raskasta, niin kenen puoleen turvautua?

Tua Halen[00:12:52]: No tosiaan yleensä on hyvä puhua, vaikka niiden oman järjestön muiden häirintäyhdyshenkilöiden kanssa esimerkiksi. Tai sitten ottaa yhteyttä, vaikka AYY:n häirintäyhdyshenkilöön, jotta pystyy sitten käsittelemään sitä asiaa ja viemään sitä myös eteenpäin AYY:n puolelta. Tietty, jos ne ovat sellaisia asioita, jotka ovat aidosti henkilökohtaisesti raskaita ja mitkä jäävät mietityttämään, vaikka omaan arkeen, tai huomaa, että jää kiinni niihin asioihin, niin sitten tietysti just ammattilaiselle puhumaan niistä asioista, etteivät ne jää vaikuttamaan omaan psyykeeseen paljon.

Paula Sjöblom [00:13:23]: Kyllä, vaikka psykologin luokse.

Tua Halen[00:13:25]: Nimenomaan.

Paula Sjöblom [00:13:27]: Mitä sitten, jos käykin niin päin, että on itse tehnyt jotain, jonka joku muu on kokenut häirinnäksi? Jos katsookin tältä puolelta asiaa?

Tua Halen[00:13:42]: Toi on aika vaikea, koska monille ihmisille tulee yleensä todella defensiivinen reaktio siihen, jos joku huomauttaa heidän käytöksestään. Mutta ehkä se, miten itse ohjeistaisin, on se, että jos joku huomauttaa, että asia mitä olet tehnyt tai sanonut, ei ole ollut ok tai on ollut häiritsevää, niin siinä kohtaa kiittää siitä, että joku on huomauttanut sinua siitä, ja sitten muuttaa omaa käytöstään sen perusteella. Totta kai, jos sitä asiaa käsitellään eteenpäin, niin on valmis käsittelemään sitä ja valmis pahoittelemaan omaa käytöstään. Ja ymmärtää tavallaan sen, että on itse myös toiminut väärin, vaikka se voi olla todella vaikeaa hyväksyä se, että on itse toiminut jollain tietyllä tavalla tai aiheuttanut pahaa mieltä muille. Tavallaan se, että kiittää siitä, että se tuodaan sinulle huomioon, ja sitten pystyy itse muuttamaan itseään ja omaa käytöstään sen pohjalta.

Paula Sjöblom [00:14:33]: Kyllä, koska ei sitä kukaan muu pysty jotenkin ihmisen käytökseen lopulta vaikuttamaan, kuin ihminen itse. Sitten taas toisaalta tästä vinkkelistä kun katsoo asiaa, niin varmasti joskus joku tekee jotain, että ei ymmärrä. Kuten alkuun puhuimme, että joskus on myös sellaisia, että olemme todella erilaisia ja jotenkin se, että otetaan asiat eri tavalla. Tärkeää myös sitten ehkä niissä kohdissa vähän mennä itseensä, että tämä mitä sanoin tai tein, ei tuntunut hyvältä toisesta.

Tua Halen[00:15:02]: Jep. Ja se on just se, mistä puhuimme, että ihmisillä on niin erilaiset vaikka rajat. Miten lähelle vaikka toinen ihminen saa tulla tai mihin saa koskea tai muuta, se on niin yksilökohtaista, että ei välttämättä itse juuri ymmärrä, että se on koettu häirinnäksi. Mutta on silti tärkeää pystyä ajattelemaan sen toisen ihmisen näkökulmasta, vaikka itse ei kokisi sitä niin. Jos se tehtäisiin sinulle ja se ei olisi mielestäsi häirintää, niin se ei tarkoita

sitä, että se ei jollekin muulle olisi. Tavallaan pystyy ajattelemaan sitä myös tuota kautta, eikä jää siihen omaan perspektiiviin pelkästään kiinni.

Paula Sjöblom [00:15:35]: Tärkeä huomio. Me emme ole puhuneet vielä alkoholin roolista häirinnässä, ja se tietenkin on vain yksi osa, mutta varmasti niissä tilanteissa myös, missä jotenkin alkoholi näyttää roolia, juhlissa tai missä ihmiset eri tavalla nauttii alkoholia, niin varmasti näitä tilanteita on läsnä. Silloin voi olla vaikea ehkä myös nähdä sitä omaa puolta.

Tua Halen[00:15:59]: Joo, totta kai aika iso osa myös niistä, mitä itse vaikka kuulee tilanteista, missä on ollut häirintää, tulee juuri jostain opiskelijabileistä, missä ihmiset ovat olleet käyttämässä alkoholia. Silloin niiden tilanteiden selvittäminen on vielä entistä haastavampaa, jos vaikka molemmat osapuolet ovat olleet alkoholin vaikutuksen alaisia, eivätkä välttämättä sitten seuraavana päivänä esimerkiksi muista kunnolla mitä on tapahtunut. Se tuo siihen sellaisen vielä uuden tason, mikä vaikeuttaa sitä selvittämistä. Jonka takia se onkin juuri, miten itse, kun olen ollut häirintäyhdysenkilönä, niin olen aina esimerkiksi kirjannut ylös heti silloin, kun ne kerrotaan vaikka bileissä ne asiat, jotta tavallaan vaikka muisti olisi mennyt ja seuraavana päivänä ei enää itse tietäisi mitä on tapahtunut, niin olisi jossain edes kirjallisesti ne asiat.

Paula Sjöblom [00:16:46]: Ja mietin vielä juuri noita tilanteita, kun ollaan juuri jossain juhlissa, että varmasti on todella tärkeää sitä kulttuuria luoda Aaltoon, että jo ennen juhlia ja jotenkin koko aika puhutaan siitä, että kaikki puuttuu. Ne tilanteet, jotka ovat jotenkin hämmäsiä tai epäselviä ja näin, niin siinä on jotenkin turvallisia ihmisiä ympärillä, jotka myös tulevat apuun ja hätiin, ja ainakin voi kertoa jollekin siellä paikan päällä olevalle heti.

Tua Halen[00:17:19]: Jep, juuri se, että tavallaan se iso yhteiskunnallinen muutos ei ole yksilön vastuulla, mutta jokaisen meidän vastuullamme on kuitenkin se, että jos me näemme häirintää vaikka ympärillä, niin puututaan siihen. Totta kai ne voivat olla itsellekin todella ahdistavia tilanteita, mutta puuttuu siihen edes vaikka hakemalla sen häirintäyhdysenkilön tai hakemalla jonkun muun ihmisen siihen tilanteeseen. Mutta se, että puuttuisi jollain tavalla, jos huomaa häirintää, on todella todella tärkeää.

Paula Sjöblom [00:17:42]: Miten sinä puuttuisit tilanteeseen, jos olet jossain juhlissa ja näet jotain sellaista hämmästä, että ei oikein tiedä mitä tuossa nyt tapahtuu, ja onko tuo kaikille ok? Miten sellaiseen puututaan?

Tua Halen[00:17:53]: No jos olisin itse häirintäyhdysenkilön roolissa, niin menisin kysymään, että onko kaikki siinä tilanteessa ok. Ja ehkä, jos näyttäisi siltä, että joku osapuoli

ei ole vaikka ihan täysin comfortable itsensä kanssa siinä tilanteessa, niin silloin ehkä kysyisin vielä niin, että puhumme kahden kesken siitä tilanteesta, koska ei välttämättä halua sen toisen osapuolen edessä sanoa, että joku asia ei ole ok. Mutta sitten toisaalta, jos olisin vaikka osallistujana, niin hakisin todennäköisesti häirintäyhdyshenkilön siihen tilanteeseen, koska heillä on sitten omat toimintatavat ja tavallaan pystyisin sitä kautta antamaan heille sen tietoisuuden siitä tilanteesta, jota kautta he voivat sitten toimia haluamallaan tavalla.

Paula Sjöblom [00:18:36]: Tässä tuli todella hyviä ohjeita tiukkoihin tilanteisiin, koska nuo ovat vaikeita tilanteita myös silloin, kun on jotenkin vähän siinä tilanteen ulkopuolella ja tietää, että jotain pitäisi toimia. Tuo on mielestäni hyvä, mitä sanoit, että kysymällä etenet. Kysyy ja sitten voi myös ottaa ehkä vähän sivuun tai käydä rauhassa kysymässä siltä, joka on ollut siinä ehkä jotenkin toiminnan kohteena, että onko kaikki ok. Ja sitten juuri se, että eteenpäin viedään sitä asiaa juhlista oleville häirintäyhdyshenkilöille, jos heitä on. Mutta ehkä aina ei sitten kuitenkaan ole? Vai onko, jos on Aallon jotain isompia tapahtumia, niin onko siellä nimetty aina joku häirintäyhdyshenkilö?

Tua Halen[00:19:14]: Kyllä mielestäni isommissa tapahtumissa lähtökohtaisesti on. Kaikilla esimerkiksi opiskelijajärjestöillä tai pienemmällä kerhoilla ei ole omia häirintäyhdyshenkilöitä, että jos ne ovat jotain tällaisia pienempiä tapahtumia, niin niissä ei sitten välttämättä ole. Mutta silloin veisin sen tapahtuman järjestäjälle tai jollekin vastuuhenkilölle, kyseisen kerhon hallitukselle tai tällaiselle taholle. Yleensä löytyy kuitenkin joku sellainen ihminen, jolle voi mennä kertomaan, vaikka ei olisi häirintäyhdyshenkilötittelillä, niin sitten jollekin muulle vastuuhenkilölle.

Paula Sjöblom [00:19:49]: Kuinka yleistä häirintä on, jos mietitään tätä meidän omaa toimintaympäristöämme, Aalto-yliopistoa?

Tua Halen[00:19:56]: No siis häirintä on yllättävän yleistä, ja mitä olen kuullut, vaikka omilta ystäviltäni, niin lähes kaikki ovat jonkinlaista häirintää joko kokenut tai nähnyt. Mutta ehkä, jos miettii vaikka AYY:lle raportoitavia tapauksia, mitä ei tietenkään läheskään kaikki tapaukset päädy yhtään mihinkään, mutta AYY:lle on vaikka huhtikuun 2021 ja heinäkuun 2022 välissä raportoitu 55 tapausta. Mikä on sillein kuitenkin aika paljon, kun miettii, että se on vain pieni osa niistä koko tapauksista. Jos 55 tapausta on viety eteenpäin AYY:lle, niin voin vain kuvitella mikä määrä se kokonaisuus on, mitä tapahtuu, jotka raportoidaan, vaikka opiskelijajärjestöille, kerhoille, pienemmille tahoille, jotka eivät sitten ikinä päädy AYY:lle. Eli valitettavan yleistä se on.

Paula Sjöblom [00:20:44]: Ihan varmasti tuossa tilastossa näkyy vaan tietty osuus siitä ja on paljon sellaista, mikä jää tilastoimatta.

Tua Halen[00:20:52]: Nimenomaan.

Paula Sjöblom [00:20:53]: Ainakin itse voin sanoa, että olen elämässäni kokenut häirintää, miten sinä? Ei tarvitse kertoa sen tarkemmin tässä kaikille ihmisille, mutta oletko kokenut häirintää?

Tua Halen[00:21:02]: Joo, kyllä sitä valitettavasti on itsekin kokenut omassa elämässään. Tuntuu ehkä erityisesti, että naissukupuolen edustajat kokevat sitä lähes kaikki jossain kohtaa omaa elämäänsä. Se on todella valitettavan yleistä.

Paula Sjöblom [00:21:16]: Se on kyllä ikävä tilasto, ja jos lähtisi kysymään omasta ystäväpiiristä, niin varmaan aika moni sanoisi, että jonkinäköistä häirintää jossain kohtaa on tullut vastaan. Mutta omalta osaltamme me ainakin tässä yritämme nyt puhua aiheesta ja jotenkin tehdä sitä omalta osaltamme näkyväksi niin, että toivottavasti ilmiön määrä pienenee.

Tua Halen[00:21:39]: Joo, ehdottomasti. Ja kyllä ehkä itse on huomannut sen, että viime vuosina on lisääntynyt se julkinen keskustelu esimerkiksi häirintään liittyvistä asioista, ja siitä on tullut yleisesti sellainen tuomitumpi ilmiö. Siihen suhtaudutaan aiempaa vakavammin. On näitä juuri turvallisen tilan periaatteita ja muita, mitä esimerkiksi yliopistot ja muut järjestöt ovat ottaneet käyttöönsä, mitä ei ehkä sitten taas aiemmin vielä välttämättä ole ollut.

Paula Sjöblom [00:22:01]: Joo. Ja sitten minäkin olen huomannut, että jotenkin tuntuu, että sellaiset prosessit myös asiaan, miten asiaa lähdetään hoitamaan, jos joku on kokenut häirintää, niin tuntuu, että niihin on tullut jotenkin sellaista jämäkkyyttä. Ja sitten, jos miettii joitakin ihmisiä vaikka julkisissa tehtävissä, niin ehkä ei samalla tavalla enää peitellä. Varmaan toki vieläkin peitellään, mutta ainakin nykyään se ilmapiiri on kääntynyt enemmän siihen suuntaan, että ei ole hyväksyttyä ja ei peitellä.

Tua Halen[00:22:29]: Joo, ja se on ollut todella hyvä nähdä sitä, että ihmiset tuovat myös vaikka omalla nimelläänkin niitä asioita esiin, mitä ovat kohdanneet, jotta pystytään rikkomaan niitä tabuja, mitä sen aiheen ympärillä on. Se on kuitenkin todella sellainen asia, minkä monet saattavat kokea vaikka todella häpeälliseksi, niin se, että tavallaan muut tuovat sitä asiaa esiin ja rikkovat niitä tabuja, niin se on oikeasti todella arvokasta koko sen häirinnän ehkäisyn kannalta.

Paula Sjöblom [00:22:55]: Kyllä. Ja toki tuo juuri, että helposti saattaa ehkä lähteä miettimään, jos on kokenut häirintää, että mitä minä tein? Teinkö minä jotain provosoivaa, mikä minussa on, käyttäydynkö jotenkin sopimattomasti, että minua kohdeltiin näin? Mitä sinä tuohon puoleen sanoisit, että mitä uhrin näkökulmasta, jos tulee mietteitä siitä, että olisiko itse pitänyt toimia jotenkin toisin?

Tua Halen[00:23:18]: No häirintä ei ole ikinä uhrin vastuulla tai mitenkään uhrin syytä, eikä mikään, mitä itse on tehnyt tai miten on käyttäytynyt, oikeuta häirintään millään tavalla. Se on sellainen asia, mikä saattaa olla vaikea pitää mielessä, mutta olisi todella tärkeää aina muistaa. Ja sitten se, että pystyy, vaikka saattaisi hävetä sitä asiaa tai jotenkin ei haluaisi, että muut tietäisivät siitä asiasta, niin olisi todella tärkeää viedä se silti eteenpäin jollain tavalla edes, niille häirintäyhdyshenkilöille tai muille ihmisille, jotka pystyisivät sitten auttamaan sen asian käsittelyssä, jotta ei myöskään jää yksin niiden ajatusten kanssa.

Paula Sjöblom [00:23:51]: Todella ihanasti sanoit tuon. Nyt olemme puhuneet tästä aiheesta häirintä aika paljon, onko jotain sellaista, mitä haluaisit Aallon opiskelijana kysyä minulta? Olen ollut Aallossa pidempään jo opintopsykologina.

Tua Halen[00:24:05]: No ehkä olisi kiinnostavaa tietää, että miten tavallaan häirintä näkyy sinun työssäsi, tai ylipäätään näkyykö se sinun arkisessa työssäsi kuinka paljon?

Paula Sjöblom [00:24:15]: Joo, hyvä kysymys. Näkyy, mutta nyt, kun mietin, niin yllättävän vähän itse asiassa. Jos mietin ihan yksilöohjauksia vaikka, niin kyllä silloin tällöin opiskelijat ottavat puheeksi, mutta kyllä minä sanoisin, että se on silloin tällöin. Opiskelijat opintopsykologin luona, en tiedä ajattelevatko he usein, että se on opintoihin liittyviä asioita, ja toki se osakseen onkin sitä, mutta käsittelevätkö he sitten häirintäasioita sitten juuri jossain muualla, vaikka häirintäyhdyshenkilöiden kanssa? Aika kiinnostavaa, että näkyy, mutta ei niin paljon, kun mitä voisi ajatella, just nytkin mitä sanoit tilastoista, että kuinka yleistä se on.

Tua Halen[00:25:00]: Niin, voisi ajatella, että opintopsykologeillekin tulisi kuitenkin häirintään liittyviä asioita. Mutta ehkä se on sitten niin, että niitä käsitellään enemmän, vaikka AYY:n häirintäyhdyshenkilöiden tai muiden ihmisten kanssa.

Paula Sjöblom [00:25:12]: Kyllä. Ja jossain määrin siis tulee, mutta en sano, että välttämättä joka viikko edes puhuisin, tai edes joka toinen viikko. Mutta silloin, kun me koulutamme tai

olemme esimerkiksi vuosittain mukana tutorkoulutuksissa, niin silloin se on kyllä yksi sellainen teema, mitä aina nostetaan esille. Tästä näkökulmasta olemme kyllä aiheen kanssa tekemisissä. Mutta ajattelen, että on kyllä todella hyvä, että opiskelijoiden keskuudessa on juuri näissä ainejärjestöissä myös sellaista vastuuhenkilöstöä häirintäasioihin, ettei se ole vain joku työssä oleva yksi henkilö jossain Aallon syövereissä.

Tua Halen[00:25:49]: Jep. Ja minä ajattelen, että se on ehkä matalampi kynnyks mennä kertomaan jollekin toiselle tavallaan vertaiselle opiskelijalle siitä tilanteesta, kun ehkä lähteä selvittämään oikeaa henkilöä, vaikka Aallon henkilökunnasta. Tai ehkä se on sellainen ylipäättään, millaisen käsityksen olen saanut siitä, miten ihmisillä on ehkä, jos he haluavat raportoida häirintää, niin mitä helpommin ja matalammalla kynnyksellä sen voi tehdä, niin sen parempi.

Paula Sjöblom [00:26:09]: Kyllä. Ja toki opintopsykologien läsnäolo on hyvä muistaa, että jos on joku sellainen asia, mikä jää itseään vaivaamaan. Tai mietin juuri näitä ainejärjestöjen häirintävastaavia, että jos asia jää jotenkin kovasti mielen päälle pyörimään, niin ainakin opintopsykologin luota voi aina aloittaa ja sitten voidaan katsoa, että riittääkö opintopsykologin juttuseura, vai tarvitaanko jotain muutakin vielä.

Tua Halen[00:26:34]: Ehdottomasti.

Paula Sjöblom [00:26:37]: No, jos vedetään vähän yhteen nyt, että mitä kaikkea tärkeää, kaikki mitä olemme puhuneet on ollut tärkeää, mutta ainakin se on tärkeää kun puhutaan häirinnästä, että se on yksilön oma kokemus, subjektiivinen kokemus, henkilökohtainen kokemus. Älä koskaan vähättele, jos joku tulee kertomaan sinulle häirinnästä.

Tua Halen[00:26:58]: Jep, kukaan muu ei voi määritellä kenenkään toisen puolesta mikä sille toiselle on häirintää.

Paula Sjöblom [00:27:05]: Puutu aina, jos näet, että jotain sellaista tapahtuu, mikä ei ole ok. Ja puutu niin, että kysyt.

Tua Halen[00:27:13]: Jep, ja jos ei itse uskalla mennä tilanteeseen, niin sitten ainakin kertoo siitä tilanteesta eteenpäin jollekin henkilölle, joka sitten voi mennä puuttumaan siihen tilanteeseen.

Paula Sjöblom [00:27:23]: Eteenpäin kertominen on myös tärkeää. Ja se, että muistaa, että Aallossa on häirintäyhdyshenkilöitä, ainejärjestöissä on, mutta jos on joku pieni järjestö, niin sitten ainakin AYY:n häirintäyhdyshenkilö on semmoinen henkilö, kehen aina voi olla yhteydessä.

Tua Halen[00:27:37]: Jep, ehdottomasti.

Paula Sjöblom [00:27:39]: Kerro ihan meille osoite?

Tua Halen[00:27:41]: Joo, tosiaan AYY:n häirintäyhdyshenkilöt tavoittaa sellaisesta sähköpostiosoitteesta, kun hairinta@ayy.fi, eli sinne voi laittaa sitten niitä häirintätilanteita, tai laittaa ihan, että haluaisi vaikka tavata heidän kanssaan.

Paula Sjöblom [00:27:58]: Kiitos sinulle Tua.

Tua Halen[00:28:00]: Kiitos, oli oikein kiva päästä puhumaan näistä asioista, tai levittämään tietoisuutta vielä laajemmalle näistä häirinnän ehkäisy -asioista Aallossa.

Paula Sjöblom [00:28:08]: Teet todella tärkeää työtä ja ajattelin, että tämä on sellainen aihe, mistä ei varmastikaan voi puhua liikaa.

Tua Halen[00:28:13]: Jep.

Haastattelija 2 [00:28:24]: Aalto-yliopiston podcast.

[äänite päättyy]